

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах цього курсу курсанти продовжують формувати знання щодо змісту навчальних елементів: актуальні проблеми сучасної і вітчизняної філософії; досягнення світової та української філософської думки; основні принципи, закони і категорії діалектики та особливості їх прояву в житті суспільства і військовій практиці; актуальні проблеми сучасної і вітчизняної філософії; методологічні функції філософії; основні принципи, закони і категорії діалектики та особливості їх прояву в житті суспільства. забезпечення засвоєння курсантами філософських знань як методологічного засобу для аналізу природних, технічних і гуманітарних наук; знання практики організації гуманітарного і соціального забезпечення діяльності частин, з'єднань і об'єднань, достатньої для виконання у повному обсязі своїх функціональних обов'язків, відповідно до посадового призначення, формування і впровадження власних поглядів, можливих напрямків розвитку гуманітарного і соціального забезпечення, підготовки сил і засобів, основ планування та проведення заходів МПЗ під час підготовки та застосування військ (сил) за призначенням.

А також вміти самостійно аналізувати факти, явища та процеси в системі "людина-світ" в їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються в світі та в Україні, ефективно працювати з науковою і суспільно-політичною літературою, виконувати типові реферативні роботи, спираючись на підручники, довідники, конспекти лекцій, відповідні методичні посібники; грамотно аналізувати актуальні проблеми соціально-політичного розвитку суспільства, соціально-політичну ситуацію, формувати науково обґрунтовані прогнози їх імовірного розвитку, робити світоглядні і методологічні висновки на основі отриманих знань, передбачити наслідки різноманітних соціально-політичних рішень на особистість, спираючись на постійний розумовий контроль без допомоги матеріальних носіїв інформації; прогнозувати соціальні процеси в колективах і керувати ними; здійснювати диференційний підхід до віруючих у залежності від їх релігійних поглядів.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

3 кредити (90 годин): 54 години аудиторної роботи, 36 годин самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

Мета курсу – продовження формування і розвиток у військових фахівців філософської і військово-філософської культури; філософського розуміння світу та ролі людини в сучасному інформаційно-технічному світі; засвоєння філософських знань як методологічного засобу для аналізу природних, технічних і гуманітарних наук, а також проблем військової теорії і практики Збройних Сил України, НГ України.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:

Випускник повинен:

ЗНАТИ:

1. Головні проблеми сучасної світової та вітчизняної філософії, етичної та естетичної теорії (понятійно-аналітичний).
2. Досягнення світової та вітчизняної філософської думки, історію становлення, основні етапи і особливості розвитку філософії (понятійно-аналітичний).
3. Основні закони, категорії, поняття і принципи філософії, етики та естетики особливості їх виявлення в житті суспільства і військовій практиці (продуктивно-синтетичний).
4. Методологічні функції філософії в науковому та військово-практичному пізнанні (продуктивно-синтетичний).

УМІТИ:

1. Самостійно аналізувати факти, явища та процеси в системі "людина – світ" в їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі і в країні.
2. Прогнозувати соціальні процеси у військових колективах.
3. Робити світоглядні і методологічні висновки на основі отриманих знань.

ВОЛОДІТИ:

навичками користуватися словниками та іншою довідковою літературою.

навичками пошуку інформації.

навичками роботи в команді.

МАТИ УЯВЛЕННЯ (БУТИ ОЗНАЙОМЛЕНИМ):

1. З сутністю, закономірностями і тенденціями розвитку світової філософської думки.
2. З методологією та методикою військово-наукового пізнання.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна відноситься до гуманітарних та соціально-економічних дисциплін і забезпечує формування у курсантів наукового і гуманістичного світогляду, методологічної дисципліни думки, уміння з наукових позицій аналізувати процеси суспільного життя, військової справи, життя та діяльності підлеглих.

Предметом дисципліни є вивчення людини і світу, який її оточує, їх взаємозв'язку і місця людини у його перетворенні на основі пізнання всезагальних форм буття, найбільш загальних законів розвитку природи, суспільства і мислення.

Теоретичними основами вивчення курсу Актуальних проблем філософії виступають світові та вітчизняні філософські, філософсько-соціологічні та суспільно-політичні доктрини, концепції її вчення, сучасні досягнення і надбання світового гуманітарного процесу.

Методологічними основами вивчення курсу Актуальних проблем філософії виступає розгляд процесів природи і розвитку суспільства як закономірних процесів; визнання діалектичної єдності буття і свідомості; аналіз суспільства як системи органічно взаємопов'язаних сфер життєдіяльності людей; уявлення про війну та мир як соціально-політичні явища; визнання необхідності використання діалектики і метафізики для аналізу різних рівнів природних і суспільних процесів; використання критерієм розвитку суспільства його можливості створити умови для всебічного, гармонійного та цілісного розвитку людини, реалізації її сутнісних сил та духовних потенцій.

Методичними основами вивчення курсу з Актуальних проблем філософії виступають: системний підхід, структурно-функціональний аналіз, кількісний і якісний підхід, розгляд соціально-політичних проблем з позицій пріоритету загальнолюдських цінностей і життєвої правди, історичний і логічний підхід, аналіз і синтез, індукція і дедукція, змістовий і формальний підхід.

Вивчення курсу з Актуальних проблем філософії спирається на знання курсантів, які вони отримали при вивченні дисциплін: "Філософсько-соціологічні основи військово-професійної діяльності" та "Історико-культурні основи військово-професійної діяльності" та вивченням фундаментальних (природничо-математичних), професійно-орієнтованих, спеціальних і загальновійськових дисциплін.

Військово-професійна спрямованість вивчення навчальної дисципліни забезпечується шляхом вивчення окремих змістових модулів, які цілком або частково присвячені військово-професійній проблематиці; розгляду теоретичних положень філософії на основі аналізу процесів життєдіяльності Збройних Сил, Національної гвардії; використання теоретичних положень філософії для аналізу процесів життєдіяльності Збройних Сил та Національної гвардії, розвитку військової теорії та практики, аналізу взаємозв'язку Армії з життям суспільства, місця та ролі Збройних Сил та Національної гвардії в житті суспільства та його окремих сфер; показом методологічного значення

філософії взагалі та теоретичних положень кожної розглянутої проблеми для військової теорії та практики.

В структурному плані курс з Актуальних проблем філософії передбачає послідовне вивчення чотирьох змістових модулів які охоплюють органічно пов'язані між собою теоретичні проблеми. Кожний змістовий модуль передбачає проведення лекційних, семінарських занять та самостійної роботи під керівництвом викладача.

Особливістю першого Змістового модуля " Предмет філософії та еволюція філософських проблем в історичній ретроспективі " виступає ознайомлення на новому магістерському рівні вищої освіти курсантів з тим, що слід розуміти під наукою "Філософія", які проблеми вона вивчає, яке її місце серед інших суспільних наук і яке її значення для військової науки та практики, практичної діяльності командира в різноманітних сферах життєдіяльності армії. В процесі вивчення Змістового модуля відбувається ознайомлення курсантів з історією виникнення і розвитку філософської думки, сутністю та змістом різноманітних філософських шкіл, концепцій і напрямків, які існували в історії людства і які відображають сучасний етап розвитку філософської науки, їх науково-теоретичними основами та соціально-політичною спрямованістю. Вивчення історії виникнення та розвитку філософії органічно включає розгляд проблем виникнення та розвитку філософської думки в Україні.

Особливістю другого Змістового модуля "Філософське розуміння світу" виступає те, що існує велика кількість теоретичних концепцій світобудови та шляхів вирішення проблем буття, матерії і свідомості, джерел і закономірностей розвитку навколишнього світу. Теоретичні проблеми розділу органічно взаємозв'язані з практичною діяльністю військових кадрів з навчання та виховання військовослужбовців.

Особливістю третього Змістового модуля "Актуальні проблеми розвитку суспільства" виступає те, що розглядаються проблеми сутності навколишнього світу, взаємовідносин людини і природи, джерел виникнення сучасних екологічних проблем і шляхів їх вирішення. Особлива увага звертається на аналіз напрямків впливу природи на суспільство і військову справу, впливу військової справи на природу. Велике місце у змістовому модулі відведено розгляду сутності та змісту суспільства, джерел та рушійних сил його розвитку, закономірностей та тенденцій розвитку сучасного суспільства. Складовою частиною розділу є розгляд проблем вчення про війну і мир в їх взаємозв'язку з розвитком суспільства.

Особливістю четвертого Змістового модуля "Аналіз місця і ролі релігії в суспільстві та особистому житті людини" є розгляд світоглядно-методологічних підходів до визначення сутності релігії. Вивчення сучасної релігійної ситуації в Україні. Розгляд феномену вільнотумство і його форм а також свободи совісті і її законодавчому забезпеченню в сучасній Україні. Розкриттю системи взаємовідносин релігії, війни та армії, окресленню загального поля, об'єктивних підстав, основних принципів, форм та методів їхньої спільної діяльності в Україні.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Компетентності, які курсант набуде в результаті навчання:

Таблиця 1.

Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення курсантами

Шифр	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне, підсумкове (залік).

ЗК-2	Здатність застосовувати знання у складних та кризових ситуаціях в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне, підсумкове (залік).
ЗК-4	Здатність приймати обґрунтовані рішення в складних і непередбачуваних умовах.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне, підсумкове (залік).
ЗК-5	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне, підсумкове (залік).
ЗК-8	Здатність до самовдосконалення	Опосередковано, під час навчання, яке є шляхом самоудосконалення.	Самооцінювання, зворотний зв'язок.
ПК-4	Розуміння факторів, які мають позитивний чи негативний вплив на результати виконання поставленого завдання, та здатність визначити та врахувати ці фактори в конкретних умовах обстановки.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне, підсумкове (залік).
ПК-6	Здатність бути наставником молодших колег у вдосконаленні педагогічної майстерності.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне, підсумкове (залік).
ПК-7	Здатність розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел та бібліографії.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне, підсумкове (залік).
ПК-8	Здатність організовувати та управляти навчально-бойовою діяльністю підрозділу військової частини.		

Основні види навчальних занять - лекції, семінари, самостійні заняття. Під час проведення занять використовуються активні методи їх проведення – лекції (діалог, проблемні з комплексним використанням ТЗН), семінари (диспути, вікторини). Під час проведення семінарських занять та самостійних робіт під керівництвом викладача використовується ЕОТ, завдання фонду ККЗ (тестів).

Під час проведення самостійних занять курсанти розширюють та поглиблюють знання отриманні під час проведення лекційних занять, проводять науково-дослідну роботу, отримують теоретичну і методичну допомогу від викладача. Самостійні заняття

курсантів організуються на основі завдань, які готує викладач навчальної дисципліни і обговорюються на засіданні предметно-методичної комісії.

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи у формі контролю систематичності та активності роботи курсантів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни.

Поточний контроль успішності проводиться під час проведення семінарських занять і самостійних робіт під керівництвом викладача у формі письмового та індивідуального опитування курсантів.

Під час поточного контролю оцінюються такі компоненти:

- Слайди до презентації
- Повнота розкриття теми
- Якість інформації
- Самостійність та креативність

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Під час проведення екзамену (заліку) визначається рівень засвоєння курсантом (студентом) змісту навчання, сформованих умінь і практичних навичок шляхом перевірки та оцінки рівня науково-теоретичної та практичної підготовки курсантів (студентів).

При визначенні оцінки курсанту (студенту) до уваги береться якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання і пояснювати практичні дії, здібність курсанта (студента) логічно побудувати свою відповідь, аргументовано відстоювати свою точку зору, наявність у курсанта методичних навичок.

При оцінці знань викладач керується наступними критеріями:

оцінка "відмінно" виставляється тоді, коли слухач (курсант, студент) має глибокі та всебічні знання теоретичних положень навчальної дисципліни і логічно, аргументовано та послідовно розкриває її зміст, володіє методологією та методикою застосування теоретичних положень навчальної дисципліни для аналізу стану процесів сучасної життєдіяльності, розвитку військової теорії та практики, життєдіяльності НГ України;

оцінка "добре" виставляється тоді, коли слухач (курсант, студент) твердо знає теоретичні положення навчальної дисципліни і вірно та послідовно розкриває їх зміст, вміє застосовувати теоретичні положення навчальної дисципліни для аналізу стану процесів сучасної життєдіяльності, розвитку військової теорії та практики, життєдіяльності НГ України;

оцінка "задовільно" виставляється тоді, коли слухач (курсант, студент) головним чином знає теоретичні положення навчальної дисципліни, але не досить послідовно розкриває їх зміст, не може у повному обсязі застосувати теоретичні положення навчальної дисципліни для аналізу стану процесів сучасної життєдіяльності, розвитку військової теорії та практики, життєдіяльності НГ України;

оцінка "незадовільно" виставляється тоді, коли слухач (курсант, студент) не засвоїв теоретичні положення навчальної дисципліни, не може розкрити їх зміст та застосувати теоретичні положення навчальної дисципліни для аналізу стану процесів сучасної життєдіяльності, розвитку військової теорії та практики, життєдіяльності НГ України.

При виставленні оцінки викладач враховує роботу курсанта на всіх видах навчальних занять, у тому числі і його участь у наукових гуртках. Оцінка, яку виставляє викладач, повинна бути обґрунтованою і зрозумілою для курсанта. Оцінка, яку виставив викладач, вважається остаточною і перегляду не підлягає.

Про підсумки іспитів і заліків викладач доповідає начальнику кафедри; вони обговорюються на засіданні предметно-методичної комісії і на засіданнях кафедри.

P.S. Методика викладання – справа творча, в ній проявляється індивідуальність викладача, його здібність і уміння організувати курсантів (студентів) на глибоке вивчення програмного матеріалу.

Примітка: підсумкова оцінка формується через розподіл балів між поточним контролем та екзаменом (заліком) у співвідношенні – 60% оцінки за практичні дії, семінарів, поточного контролю який здійснюється у формі контролю систематичності та активності роботи курсантів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни; 40% – результати екзамену (заліку).

РЕКОМЕНДОВАНО:• *Запізнені завдання, пропущені заняття (лікарняні, мобільність, і т.д.)*

• *Плагіат, академічна доброчесність, поведінка в аудиторії тощо*